

Til lovforslag nr. L 55

Folketinget 2013-14

Betænkning afgivet af Retsudvalget den 12. december 2013

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven

(Sikkerhed i retssale)

[af justitsministeren (Morten Bødskov)]

1. Ændringsforslag

Justitsministeren har stillet 1 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 31. oktober 2013 og var til 1. behandling den 8. november 2013. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 2 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og justitsministeren sendte den 30. september 2013 dette udkast til udvalget, jf. REU alm. del – bilag 426 (folketingsåret 2012-13). Den 1. november 2013 sendte justitsministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra Dommerforeningen.

Justitsministeren har over for udvalget kommenteret de skriftlige henvendelser til udvalget.

Deputationer

Endvidere har Dommerforeningen mundtligt over for udvalget redegjort for sin holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 12 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

2 af udvalgets spørgsmål og justitsministerens svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Udvalget indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det stillede ændringsforslag.

Venstres medlemmer af udvalget anerkender de stigende problemer med sikkerheden i retssale særlig ved rocker- og bandesager. Der bruges uforholdsmæssig mange politimæssige ressourcer på transport af tiltalte fra fængsler til retssale og ikke mindst beskyttelse under selve sagen. Det er vigtigt for V, at politiet på den ene siden bruger sine ressourcer hensigtsmæssigt og på den anden siden sikrer, at grundlæggende retssikkerhedsmæssige principper for den tiltalte overholdes. Når det er sagt, så mener V generelt, at der er balance i lovforslagets forslag om sikrede retssale i nærheden af fængsler. V er dog som en række af høringssvarene bl.a. fra Domstolsstyrelsen meget tvivlende over for validiteten af den forretningscase som forslaget bygger på, jf. svar på spørgsmål 2. V er ikke overbevist om, at lovforslaget samlet set er udgiftsneutral. Det ændrer dog ikke på, at opførelsen af en særligt sikret retssal efter V's opfattelse er en god ide. V har forståelse for, at lovforslaget udvider muligheden for at visitere deltagerne i en retssag. V har dog principielle kvaler ved den betydelige udvidelse og tilhørende ministerbemyndigelse, som lovforslaget lægger op til, hvor retsbetjente kan få mere vidtgående beføjelser end f.eks. fængselsfunktionærer, jf. svar på spørgsmål 10. Det burde efter V's opfattelse være sådan, at visitation foretages, hvis der er samtykke, og hvis der ikke er samtykke, kan personen tilbageholdes, indtil politiet er fremme og kan foretage en visitation. V er bekymret for en udvikling, hvor flere og flere offentlige myndigheder får hjemmel til at visitere borgere. V vil derfor nøje følge med i, hvordan justitsministeren forvalter bemyndigelsen, der gives med dette lovforslag. Men samlet set kan V støtte lovforslaget.

Enhedslistens medlemmer af udvalget bemærker, at princippet om åbenhed i retsplejen er grundlæggende i det danske retssystem. Princippet indebærer, at domstolene skal

være let tilgængelige for alle, og at de skal både være og fremstå upartiske. EL er bekymret for, at indførelse af visitationer af besøgende i retssale samt opførsel af retsbygninger i tæt tilknytning til kriminalforsorgens bygninger, kan signalere, at besøgende ikke er velkomne, eller at domstolen ikke er upartisk i relation til kriminalforsorgen. EL har bemærket, at også Dommerforeningen og Domstolsstyrelsen har udtrykt denne bekymring i relation til placeringen af den nye sikrede retssal ved Vestre Fængsel. EL bemærker dog, at justitsministeren henviser til, at bygningens opførsel og indretning vil ske i tæt samarbejde med de relevante parter, og at der i dette arbejde er fokus på, at bygningen fremstår upartisk og neutral. EL kan derfor støtte forslaget, men vil følge udviklingen meget nøje.

Inuit Ataqatigiit, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag

Ændringsforslag

Af justitsministeren, tiltrådt af udvalget:

Trine Bramsen (S) Poul Andersen (S) Mogens Jensen (S) Mette Reissmann (S) Ole Hækkerup (S) Rasmus Prehn (S)
Jeppe Mikkelsen (RV) Zenia Stampe (RV) Camilla Hersom (RV) Karina Lorentzen Dehnhardt (SF) fmd. Annika Smith (SF)
Pernille Skipper (EL) Johanne Schmidt-Nielsen (EL) Henning Hyllested (EL) Doris Jakobsen (SIU) Kim Andersen (V)
Preben Bang Henriksen (V) Inger Støjberg (V) Karen Jespersen (V) Jan E. Jørgensen (V) Karsten Lauritzen (V)
Kristian Pihl Lorentzen (V) Karsten Nonbo (V) Peter Skaarup (DF) Dennis Flydtkjær (DF) Pia Adelsteen (DF)
Kim Christiansen (DF) Simon Emil Ammitzbøll (LA) Tom Behnke (KF) nfmd.

Inuit Ataqatigiit, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Det Konservative Folkeparti (KF)	8
Socialdemokratiet (S)	45	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Dansk Folkeparti (DF)	22	Siumut (SIU)	1
Radikale Venstre (RV)	16	Sambandsflokkurin (SP)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Enhedslisten (EL)	12	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	1
Liberal Alliance (LA)	9		

Til § 1

1) I den under nr. 3 foreslåede § 27 a, stk. 3, indsættes efter »gennemførelsen af«: »visitationer og«.

[Redaktionel ændring]

Bemærkninger

Til nr. 1

Den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 27 a, stk. 1 og 2, angår efter ordlyden visitation (af tøj) og undersøgelse (af medbragte effekter). Det foreslås, at det tilsvarende udtrykkeligt kommer til at fremgå af lovteksten, at adgangen til at fastsætte regler efter den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 27 a, stk. 3, ligeledes angår visitation og undersøgelse.

Der er alene tale om en sproglig præcisering, og der er ikke tilsigtet nogen materiel ændring i forhold til det fremsatte lovforslag. Der henvises i den forbindelse til punkt 3.2.6 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Oversigt over bilag vedrørende L 55

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar og høringsnotat, fra justitsministeren
2	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	Ændringsforslag fra justitsministeren
5	Henvendelse af 29/11-13 fra Dommerforeningen
6	1. udkast til betænkning
7	Henvendelse af 6/12-13 fra Dommerforeningen
8	2. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 55

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om, hvordan ministeren vil håndtere klageadgangen og sikre retssikkerheden for de borgere og tilhørere m.v., der vil blive visiteret som led i sikkerhedskontrollen ved retsbygningerne, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm., om der findes en business case, hvoraf domstolenes samlede udgifter som følge af lovforslaget fremgår, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om, hvordan ministeren vil sikre, at den nye sikrede retsbygning fremstår fuldstændig uafhængigt af Vestre Fængsel, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om, hvor ofte det forventes, at det vil blive nødvendigt af sikkerhedsmæssige grunde at sætte retten i den nye sikrede retssal ved Vestre Fængsel, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om, hvorfor det er nødvendigt at anvende den nye sikrede retssal ved Vestre Fængsel også i civile sager og fogedsager, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om, hvorfor Retten på Frederiksberg og Københavns Byret ikke selv som hidtil skal beslutte, hvor de sætter retten, idet det med lovforslaget forudsættes, at dommervagten ved retterne flyttes til den ny retsbygning ved Vestre Fængsel, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om en oversigt over kriminalforsorgens såvel som politiets udgifter til transport af indsatte og arrestanter m.fl. i 2012 i forbindelse med afvikling af retssager ved Københavns Byret og ved Retten på Frederiksberg, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
8	Spm., om ministeren er enig i beregningen i bilaget til Domstolsstyrelses høringssvar, hvor styrelsen på side 7 opgør den samlede etableringsomkostning og engangsudgift til to sikrede retssale til flere tiltalte samt Dommervagt for Københavns Byret og Retten på Frederiksberg til i alt 92, 2 mio. kr., til justitsministeren, og ministerens svar herpå
9	Spm. om oversendelse af de økonomiske beregninger, der viser, at det samlet set er en samfundsøkonomiske besparelse, at alle grundlovsfor-

hør i København og på Frederiksberg skal klares i den sikrede retssal, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

- 10 Spm. om, på hvilke andre områder end domstolenes myndighedspersoner, som ikke er en del af politiet, har ret til at visitere besøgende på linje med den hjemmel, der sikres til retsbetjente i lovforslaget, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 11 Spm. om kommentar til henvendelsen af 29/11-13 fra Dommerforeningen, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 12 Spm. om kommentar til henvendelsen af 6/12-13 fra Dommerforeningen, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

2 af udvalgets spørgsmål og dennes svar herpå

Spørgsmålene og justitsministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra Venstre.

Spørgsmål 2:

Findes der en business case, som ministeren nævnte under 1. behandlingen, hvoraf domstolenes samlede udgifter som følge af lovforslaget fremgår sammen med udgifterne til etableringen af retsbygningen og mindreudgifterne for politiet og kriminalforsorgen, og vil ministeren i givet fald sende denne til udvalget?

Svar:

Justitsministeriet orienterede den 9. oktober 2013 forligskredsen bag aftalen om kriminalforsorgens økonomi 2013-2016 om business case for etablering af en særligt sikret retsbygning ved Vestre Fængsel.

Orienteringen om business casen vedlægges.

Justitsministeriet kan i forlængelse heraf oplyse, at det ved udarbejdelse af business casen er lagt til grund, at retsbygningen kommer til at indeholde en sikret retssal til gennemførelse af højrisikosager og to retssale til brug for dommervagten. Etablering af retsbygningen skønnes samlet set at indebære anlægsudgifter på ca. 60,0 mio. kr. svarende til en årlig omkostning på op til 7,6 mio. kr. til renter og afskrivninger.

Etablering af retsbygningen vil endvidere medføre mindre-udgifter for politiet og kriminalforsorgen. Politiet og kriminalforsorgen vil ved en gennemførelse af lovforslaget således kunne reducere ressourceforbruget på transport- og bevogtningsopgaver. Samlet set skønnes besparelserne at udgøre 8,0 mio. kr. årligt fordelt på 6 mio. kr. hos politiet og 2 mio. kr. hos kriminalforsorgen.

Størrelsen på de årlige mindre-udgifter betyder, at der kan opstilles en positiv business case for etablering af en sikret retsbygning ved Vestre Fængsel.

Der vil i den videre proces frem mod den konkrete etablering af retsbygningen ske en nærmere kvalificering af business casen. Det vil i den forbindelse bl.a. blive vurderet, om det er hensigtsmæssigt at udvide projektet, således at retsbygningen kommer til at bestå af to sikrede retssale og tre retssale til dommervagten.

Der henvises i øvrigt til de samtidige besvarelser af spørgsmål nr. 7 og 8 vedrørende lovforslaget.

JUSTITSMINISTERIET
Administrationsafdelingen

Dato: 3. oktober 2013
Kontor: Budget- og planlægningskontoret
Sagsbeh: Rune Nørre
Sagsnr.: 2012-012-0025
Dok.: 922412

Orientering om positiv business case for etablering af en sikret retsbygning ved Vestre Fængsel

Det fremgår af Aftale om kriminalforsorgens økonomi 2013-2016, at Justitsministeriet vil foretage en nærmere vurdering af den retlige ramme og af mer- og mindreudgifter ved etablering af en sikret retssal ved Vestre Fængsel. Det fremgår desuden af aftalen, at der vil blive forelagt et oplæg til forligskredsen herom, såfremt der kan opstilles en positiv business case.

Justitsministeriet har sammen med Direktoratet for Kriminalforsorgen, Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten og Rigspolitiet udarbejdet en business case. Det er i forbindelse med udarbejdelsen af business casen fundet hensigtsmæssigt samtidig at etablere en dommervagt i tilknytning til den sikrede retssal med henblik på fremstilling af indsatte fra Veste Fængsel.

Det har under udarbejdelsen af business casen været drøftet, hvor en sikret retsbygning ved Vestre Fængsel mest hensigtsmæssigt kan placeres. Rigspolitiet har under hensyn til såvel sikkerhed som økonomi vurderet, at den mest hensigtsmæssige placering vil være ved det område, hvor funktionærbolig C og et autoværksted ligger, jf. vedlagte kort. Retsbygningen vil således blive etableret uden for fængslets mure.

Det er ved udarbejdelse af business casen lagt til grund, at retsbygningen kommer til at indeholde én sikret retssal til gennemførelse af højrisikosager og to retssale til fremstilling af indsatte i dommervagten.

Det er ved udarbejdelsen af business casen endvidere lagt til grund, at bygningen mest hensigtsmæssigt sikres ved en placering lidt lavere end det eksisterende terrænniveau. Dette dog således at der fortsat vil være lys og

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

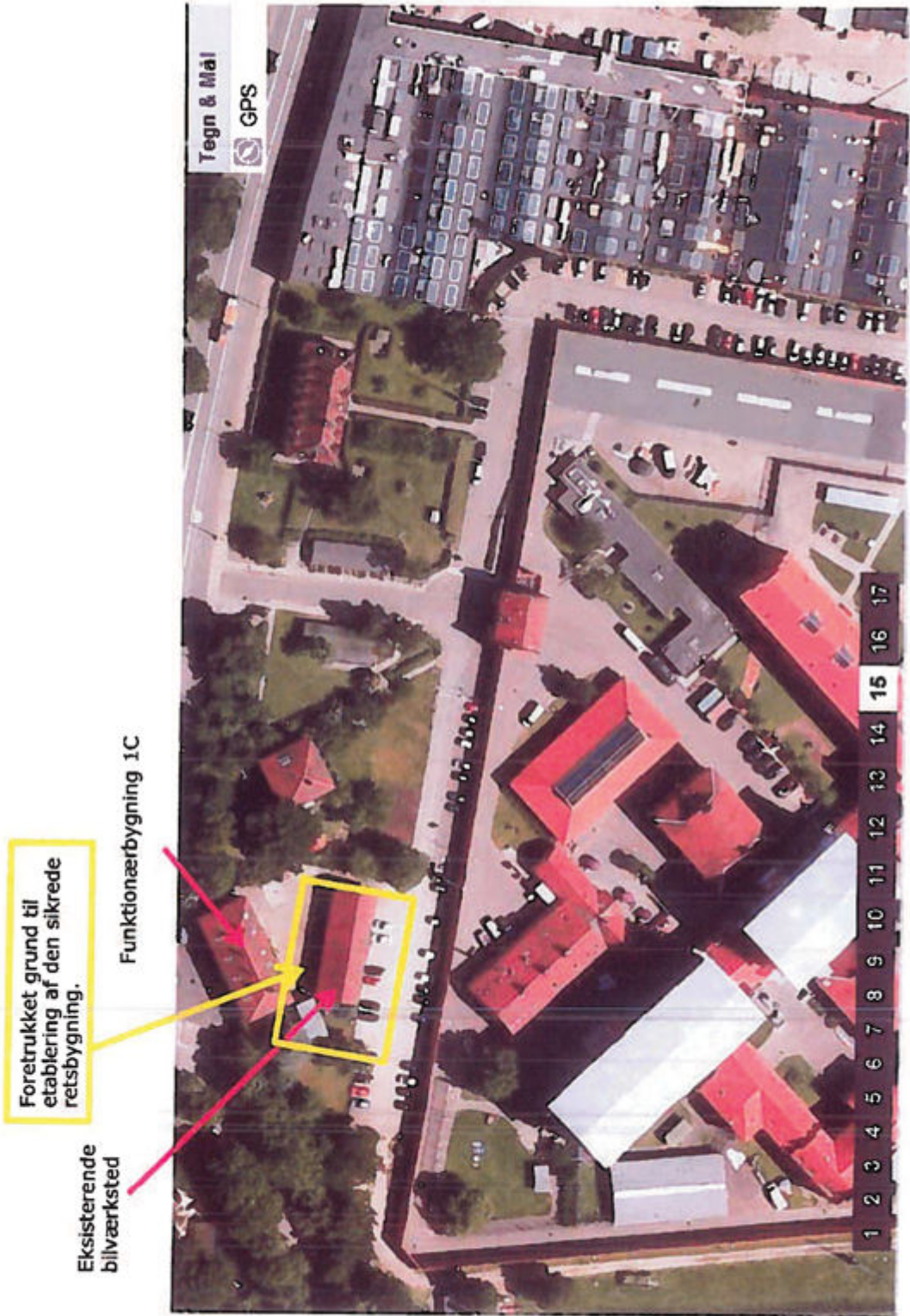
luft omkring bygningen. Fremkørsel forhindres dermed ved at placere græsvolde, hegn og pullert diskret, men dog med en sammenhængende perimetersikring.

Etablering af retsbygningen skønnes samlet set at indebære anlægsudgifter på ca. 60,0 mio. kr. svarende til en årlig omkostning på op til 7,6 mio. kr. til renter og afskrivninger.

Etablering af retsbygningen vil desuden medføre en række mindredgifter for politiet og kriminalforsorgen. Politiet vil således kunne reducere resourceforbruget på transport- og bevogtningsopgaver i forbindelse med gennemførelsen af højrisikosager, mens kriminalforsorgen vil opnå en resourcebesparelse i forbindelse med fremstilling af indsatte i dommervagten. Samlet set skønnes besparelserne at udgøre 8,0 mio. kr. årligt.

Størrelsen på de årlige mindredgifter betyder, at der kan opstilles en positiv business case for etableringen af en sikret retsbygning ved Vestre Fængsel.

Der vil i den videre proces frem mod den konkrete etablering af retsbygningen ske en nærmere kvalificering af business casen. Det vil i den forbindelse bl.a. blive vurderet, om det er hensigtsmæssigt at udvide projektet, således at retsbygningen kommer til at bestå af to sikrede retssale og tre retssale til dommervagten.

Spørgsmål 10:

Ministeren bedes redegøre for, på hvilke andre områder end domstolene har myndighedspersoner, som ikke er en del af politiet, ret til at visitere besøgende på linje med den hjemmel, der sikres til retsbetjente i lovforslaget.

Svar:

1. Som det fremgår af den samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 1 vedrørende lovforslaget, foreslås det, at der i retsplejeloven indsættes en udtrykkelig hjemmel til, at vedkommende retspræsident kan bestemme, at personer, som ønsker adgang til retten, skal lade deres beklædning visitere og medbragte effekter undersøge, når sikkerhedsmæssige hensyn taler derfor. Endvidere foreslås det, at justitsministeren bemyndiges til at fastsætte de nærmere regler om gennemførelsen af visitation af beklædning og undersøgelse af medbragte effekter, jf. lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 3.2.3–3.2.6 og de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 3 (forslag til retsplejelovens § 27 a).

De administrative regler, som vil blive udstedt i forbindelse med gennemførelsen af lovforslaget, vil bl.a. omfatte regler om den nærmere gennemførelse af selve sikkerhedskontrollen og kontrollanternes egnet, herunder bl.a. krav til uddannelse.

Sikkerhedskontrollen vil i praksis kunne udføres af fast personale ved retten, der udpeges af retspræsidenten til at varetage denne opgave efter at have gennemført den fornødne uddannelse. Efter lovforslaget vil det imidlertid også være muligt for retterne at antage bistand fra vagtvirksomheder mv. til håndtering af opgaven.

2. Når det gælder spørgsmålet om, på hvilke andre områder myndighedspersoner, som ikke er en del af politiet, har ret til at visitere besøgende på linje med den foreslåede hjemmel, kan nævnes følgende (ikke udtømmende) eksempler:

2.1. I forhold til kriminalforsorgens institutioner gælder reglerne i bekendtgørelse nr. 757 af 24. juni 2013 om adgangen til besøg m.v. til indsatte, der udstår fængselsstraf eller forvaring i kriminalforsorgens institutioner.

Bekendtgørelsen indeholder bl.a. i § 9, stk. 1, en bestemmelse, hvoraf det fremgår, at der i lukkede institutioner foretages visitation af det tøj, som den besøgende er iført ved fremmødet. I åbne institutioner kan der foretages visitation af det tøj, som den besøgende er iført ved fremmødet, jf. bekendtgørelsens § 9, stk. 2. Visitation af det tøj, som den besøgende er iført ved fremmødet, kan foretages ved anvendelse af metaldetektor og ved, at den besøgende opfordres til at fremvise genstande, som den besøgende har i lommer m.v. Visitation kan endvidere foretages ved, at det ved klappen eller beføling uden på tøjet undersøges, om den besøgende har effekter gemt i tøjet, i lommerne eller på kroppen under tøjet, jf. bekendtgørelsens § 9, stk. 3.

Hvis der i det enkelte tilfælde er en begrundet mistanke om, at den besøgende vil foretage indsmugling, kan der endvidere efter bekendtgørelsens § 10, stk. 1, foretages en nærmere undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning. Nærmere undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning foretages ved, at den besøgende opfordres til at aftage sin yderbeklædning med henblik på, at institutionen kan foretage en nærmere undersøgelse af denne, jf. bekendtgørelsens § 10, stk. 2.

Af bekendtgørelsens § 11 fremgår endvidere, at hvis undersøgelse af den besøgende i medfør af §§ 9-10 skal finde sted, skal det forinden tilkendegives den besøgende, at undersøgelsen kun kan gennemføres med den besøgendes samtykke, og at det kan medføre afvisning, hvis den pågældende nægter at lade sig undersøge.

Undersøgelse af den besøgende i medfør af §§ 9-10 skal gennemføres på en måde, der i størst muligt omfang er egnet til at mindske den besøgendes oplevelse af at blive krænket, jf. bekendtgørelsens § 12, stk. 1. Visitation i form af klappen eller beføling uden på tøjet, jf. § 9, stk. 3, 2. pkt., må ikke foretages af personer af andet køn end den, der skal undersøges, og nærmere undersøgelse af den besøgendes yderbe-

klædning, jf. § 10, skal foregå i et særligt lokale og må ikke foretages eller overværes af personer af andet køn end den, der skal undersøges. Undersøgelsen må ikke overværes af andre besøgende eller indsatte, jf. bekendtgørelsens § 12, stk. 2 og 3.

Endelig fremgår det af bekendtgørelsens § 13, at når der foretages nærmere undersøgelse af en besøgendes yderbeklædning, jf. § 10, skal der gøres notat om baggrunden herfor og resultatet heraf.

2.2. Efter § 1, stk.1, i lov nr. 246 af 8. juni 1978 om visse foranstaltninger imod tyveri fra det kgl. bibliotek, der hører under Kulturministeriet, gennemføres ved biblioteket visitation af personer. Visitationen foretages efter forskrifter, der godkendes af kulturministeren, jf. lovens § 1, stk. 2.

En person, der udtages til visitation, skal lade en kontrollant gennemse tasker, pakker og lignende samt lade sin ydre beklædning undersøge, jf. lovens § 2. Nægter en person at lade sig visiteres, eller giver visitationen rimelig grund til mistanke om tyveri fra bibliotekssamlingen, kan personen efter lovens § 3 tilbageholdes. Tilbageholdelsen skal i så fald foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader, og personen skal snarest muligt overgives til politiet med henblik på visitation.

Efter lovens § 4, stk. 1, er politiets visitation ikke begrænset til den ydre påklædning. Visitationen skal foretages i et særligt lokale. En visitation, der ikke begrænses til den ydre påklædning, må ikke udføres eller overværes af personer af andet køn end den, der skal visiteres, medmindre denne samtykker heri. Den pågældende kan endvidere kræve, at visitationen overværes af et vidne, jf. lovens § 4, stk. 2.

Visitationen skal foretages med størst mulig hensynsfuldhed og må ikke være videre gående, end formålet nødvendiggør, jf. lovens § 5.

Det bemærkes, at kulturministeren den 2. oktober 2013 har fremsat lovforslag nr. 18 om lov om ændring af lov om visse foranstaltninger imod tyveri fra det kgl. bibliotek. (Udvidelse af visitationsadgang til visse statslige og statsanerkendte kulturarvsinstitutioner med publikumsadgang til samlingerne). Lovforslaget er fortsat under behandling i Folketinget.